

Szentendrei Református Hírlevél - megjelenik negyedévente Karácsonyi szám

Megemlékezés Kálvin Jánosról születése 500. évében

Kálvin Jánostól nagyon távol esett a maga személye ünneplése - ha nem így lett volna, nem ragaszkodott volna ahhoz, hogy halála után jeltelen sírba temessék. Születése ötszázadik évében azonban nyugodtan megemlékezhetünk róla, ezzel nem vétünk az ő szemérmes, önmagával szemben szigorú, puritán lelkülete ellen.

1509. július 10-én született a franciaországi Noyonban. Apja püspöki jogtanácsos és gazdasági igazgató volt, akinek hét gyermeke közül másodikként született. Kálvint apja jogásznak szánta, és így is taníttatta. Tizenkilenc évesen ezért Orleans-ba megy jogot tanulni, de Párizsban fejezi be jogi tanulmányait és doktori fokozatot szerez. Egyetemi tanulmányai alatt már gyakran tartott bibliaórákat diáktársainak. Barátja, Nikolas Cop a párizsi egyetemen tartott rektori beszéde miatt, amely tele volt a reformáció tanításával, menekülésre kényszerül, és Kálvinnak is el kell hagynia a fővárost, nagy valószínűséggel azért, mert a beszéd megírásában neki is szerepe volt. Egy vidéki városba, egyik kanonok barátjához menekül, ahol álnéven él, és Augustinus és Zwingli iratait tanulmányozza. Nagy belső tapasztaláson, valódi lelki újjászületésen megy át, és végleg elkötelezi magát a reformáció mellett is. A megindult hugenotta-üldözés elől azonban kanonok barátjával együtt hamarosan Bázélba kell menekülnenek. Itt írja meg latinul, huszonöt éves fejjel, élete nagy, összefoglaló művének első, 1536-os változatát, amelynek címe: *Institutio Religionis Christianae*, vagyis: A keresztyén vallás rendszere. Ezt az első kiadást "*Kis Institutio*"-nak nevezzük, amit élete során mindvégig bővített és alakított, végső változatát pedig, az ún. "*Nagy Institutio*"-t öt évvel a halála előtt, ötven éves korában adta ki 1559-ben.

Bázélból tovább utazva Strassbourgba igyekszik. Genfben, ahol átutazóban eredetileg összesen egy napot készült tölteni, felismeri őt Farel Vilmos, az ottani lelkész, és a szobatudósnak készülő Kálvint szinte átkokkal bírja maradásra és a reformáció gyakorlati segítésére. Ezt mondja neki: "*Te tanulóyaiddal védekezel, de a mindenható Isten nevében mondom neked: Isten átka fog érni, ha tőlünk az Úr munkájában segítségedet megtagadod, és magadat elébb teszed, mint Krisztust.*"

Kálvin ezt a hívást komolyan veszi és marad, lelkészi munkát vállal a városban. Kátét ír a gyermekeknek, igét hirdet, de a városi magisztrátus, amely az egyház akkori vezetője volt, elutasítja javaslatait, kivált az egyház-

fegyelemre vonatkozókat, Kálvin viszont nem engedelmeskedik a városi magisztrátus liturgiai előírásainak, és végül száműzik a városból. Három évig Strassbourgba él száműzetésben, és folytatja reformátori írásai készítését. Harmincegy éves, amikor megnősül. Feleségül vesz egy kétgyermekes özvegyét. Egy év múlva közös gyermekük is születik, aki azonban csecsemőként meghal. Kilenc év házasság után Kálvin elveszti feleségét is, aki nagyon jó lelkű asszony és igazi segítőtársa volt.

Időközben azonban az anarchikus állapotba került Genf, amelyet a gazdagok léhasága és a szegények végtelen nyomora egyaránt jellemzett, küldöttséget mentest utána Strassbourgba és visszahívja a városba. Elfogadja Kálvin feltételeit az egyházfegyelem és a bibliai mértékű liturgia iránt.

Genfben korlátozzák a kocsmák nyitva tartását, tiltják a prostitúciót, a szerencsejátékokat, mederbe szorítják a gazdagok parttalan mulatozásait. A városi libertinusok ezért mindent megtesznek Kálvin elmozdításáért, de mesterkedéseik nem járnak sikerrel. Kálvin folyamatosan, tehát nem kiragadott ígék alapján magyarázza igehirdetéseiben a Szentírást, amit követői gyorsírással írnak le, ő maga lektorálja, és úgy adják ki nyomtatásban. Főiskolát is alapít, ahol teológiát és filozófiát tanítanak, mely később jogi és orvosi fakultással kiegészülve a genfi egyetemmé fejlődik. Diákonusokat állít be a

Gótikus úrvacsorai kelyhünk az 1430-as évekből

gyülekezetbe, és kórházat alapít, ahol a betegeknek kívül a szegényeket is gondozzák. Ha nem volt pénzük a szegényeknek a gondozásra, vagy a gyógykezelésre, az egyház átmeneti szállást és ellátást biztosított még a koldusoknak is, de tovább kellett menniük a városból, ha megpihenésük vagy gyógyulásuk után munkát nem akartak vállalni, mert Genfben tilos volt a koldulás. Kálvin tanácsolta a genfi aranyműveseknek, hogy ne templomi monstranciákat és arany díszítéseket készítsenek, hanem órákat, amik révén a szorgalmas emberek jobban beoszthatják napi munkálkodásukat. A svájci óra a mai napig világhírű.

Európa gazdasági életében fordulópont Kálvin törvényes és méltányos kamat jogosságát meghirdető bibliamagyarázata. A modern gazdasági élet indult útjára ezzel a gondolattal, hiszen a pénzforgalom az ipar és a kereskedelem legfőbb feltétele, a gazdasági fejlődés elindítója. Kálvin azonban nem állt a pénzemberek vagy a bankok oldalára, hanem kikötötte, hogy a kölcsönadó haszna soha nem lehet nagyobb a kölcsönt felvevő hasznánál. Éppen ellenkezőleg, csak akkor tartotta jogosultnak a hitelnyújtást, ha a felvevő legalább annyit nyer rajta, mint maga a neki kölcsönzött összeg, amit úgyszólván vissza kell fizetnie.

1 %-ok felőli rendelkezés

A következő Kehely megjelenéséig sokan bevallják személyi jövedelemadójukat, ezért emlékeztetjük a Testvéreket arra, hogy továbbra is lehetőség van rendelkezni a személyi jövedelemadó kétszer 1%-a felől. Az egyik 1%-kal a Magyarországi Református Egyházat támogathatjuk: ehhez a rendelkező lapon a 0066 technikai számot kell feltüntetni. A másik 1%-kal közhasznú szervezeteket segíthetünk. Erre a célra most már két alapítványt is ajánlhatunk: a gimnázium közhasznú alapítványa mellett az óvodáét is. Az "Alapítvány a Szentendrei Református Gimnáziumért és Kollégiumért" támogatásához a 19179337-1-13, az óvoda alapítványa támogatásához pedig a 187102471-1-13 adószámot kell beírni a rendelkező lap megfelelő rovatába. Ezek közül természetesen csak egy javára rendelkezhetünk. Az óvoda alapítványának a neve most változik "Villasori Alapítvány"-ról "Alapítvány a Református Óvodáért"-ra, de a rendelkezéshez csak az adószámra van szükség.

Idén a 2007. évi felajánlásokból 246.1603 Ft forint érkezett a gimnázium alapítványa javára, amelyet a tornaterem építésére fordítunk. Kérjük a Testvérek további hűségese felajánlásait, mert most már nemcsak a gimnáziumi építkezésekre kell megtalálnunk a fedezetet (tornaterem, kápolna), hanem jelentős kiadásaink lesznek az óvoda felújításának folytatásával is. Ez a támogatás senkinek nem jelent személyes kiadást, mert abból rendelkezhetünk, amit az állam már amúgy is elvont a jövedelmünkéből, mindössze a megfelelő rovatok kitöltésére van szükség SZJA bevallásunkban. (Ha nem rendelkezünk, a pénzbent marad az államkasszában...!)

Egyházközségünk pénzügyei

Az egyházfenntartói járulékról

"Tudjuk pedig, hogy aki szűken vet, szűken is arat, és aki bőven vet, bőven is arat. Mindenki úgy adjon, ahogyan előre eldöntötte szívében, ne kedvetlenül vagy kényszerűségből, mert "a jókedvű adakozót szereti az Isten". (2Kor 9,6-7, Péld 22,9)

Új egyháztagok sokszor óvatosan, szégyenlősen kérdezik meg a gondnokot vagy a lelkipásztort, hogy mi a mértéke az egyház anyagi támogatásának. Mivel elég sok téves információt lehet hallani az egyházak, egyházközségek gazdálkodásával kapcsolatosan, ezért úgy gondoljuk, hogy a Kehelyben tájékoztatjuk testvéreinket néhány, a gazdálkodással kapcsolatos tudnivalóról, elsőként az egyházfenntartói járulékról.

Elsősorban azt kell tudnunk, hogy a legtöbb egyházközségnek - és a mi egyházközségünknek is - magának kell gondoskodnia a fenntartásáról, ahhoz semmilyen állami vagy központi egyházi támogatást nem kap. A fenntartásba beleértendő a lelkipásztori és beosztott lelkészi állás fenntartása, a gyülekezeti élet (istentiszteletek, kereszttelők, konfirmáció, gyülekezeti és ifjúsági alkalmak, szeretetvendégségek, missziói alkalmak, szeretetszolgálat stb.) biztosítása, minden igazgatási kiadás (posta, telefon, internet, irodaszerek, banki költségek, egyházközségi könyvtár stb.), gyülekezeti épületeink fenntartása (templom, parókia, gyülekezeti termék rezsi költségei), karbantartása és felújítása, egyházmegyei diakónia (amit az egyházmegyének fizetünk be), egyéb kiadások. Ezekre a költségekre kb. 70%-ban az egyházfenntartói járulékok, 30%-ban pedig a perselypénzeink nyújtanak fedezetet.

Az egyházfenntartói járulék fizetéséről elsősorban azt kell kiemelnünk, hogy önkéntes: az Ige is hangsúlyozza, hogy azt az adakozót szereti az Isten, aki jókedvűből adakozik, nem kedvetlenül, kényszerűségből teszi. Tudjuk - elsősorban az ószövetségi könyvekből -, hogy a jövedelem Isten munkájára való odaszánásának bibliai mértéke a tized: az Úr maga rendeli el Mózesnek, hogy a termés és az állatok tizede az Úrnak legyen szentelve (3Móz 27).

Gyülekezetünkben is vannak tizedet fizető egyháztagjaink. De az is ismert, hogy az emberek - és így egyháztagjaink - többségének mindennapi megélhetési gondjai vannak. Ezért a Magyarországi Református Egyház gazdálkodásáról szóló 2002. évi I. törvény 9. paragrafusának 2. pontja csak a tized tizedét, vagyis a jövedelem 1%-át írja elő mértékül:

"Az egyháztag hitből fakadó kötelessége, hogy egyházfenntartói járulékot fizessen, amelynek mértékét a gyülekezet presbitériuma határozza meg - azonban nem lehet kevesebb, mint az egyháztag jövedelmének, nyugdíjának legalább 1%-a."

Ennek alapján presbitériumunk is azt kéri egyházközségünk tagjaitól, hogy nettó jövedelmük legalább 1 százalékát szánják egyházközségünk fenntartására. Mindazonáltal tudjuk, hogy vannak olyanok is, akiknek még ez a mérték is létfenntartási nehézséget okozna, ezért csak olyan egyháztagot törölünk a névjegyzékünkéből, aki 2 éven át semmilyen mértékben nem támogatja egyházközségünket. Az egyházfenntartói járulékot lehet egy évre egy összegben, vagy akár havi részletekben is fizetni. A befizetés intézhető személyesen a vasárnap 8 óras istentisztelet előtt vagy után Szabó Sándorné presbiter testvérünknel, a 10 óras istentisztelet előtt vagy után Sikolya Zsolt egyházközségi gondnoknál, ill. hivatali időben (minden munkanap délután 5-től 6 óráig) a lelkészi hivatalban. A készpénzbefizetésekről minden esetben névre szóló pénztárbevételei bizonylatot kap a befizető. Lehet továbbá postai csekken is járulékot befizetni: ehhez csekket a templom hátsó bejáratánál a hirdetőtáblán találunk a testvérek. Végül a legkényelmesebb, akár interneten is intézhető módja a fizetésnek a banki átutalás, vagy olyan rendelkezés meghagyása a banknak, hogy bizonyos időnként adott összeget utaljon át az egyházközség számlájára. A számlaszámunk: OTP, **11742087-20000679** Szentendrei Református Egyházközség.

Azoknak az egyháztagjainknak, akiktől november 15-i semmilyen anyagi támogatást nem kapunk, a decemberi Kehellyel együtt postai csekket küldünk. Mivel minden adminisztrációt, borítékolást munkájukat erre önkéntesen felajánló testvéreink végeznek, és ők is tévedésből kapnak csekket, hogy ezt ne vegyék rosszszéven, és jelezzék a tévedést a gondnoknál vagy a lelkészi hivatalban.

Sikolya Zsolt
gondnok

Karácsonyi ünnepi rendünk:

Advent előtti **bűnbánati esték**: nov. 25-27. este 7 ó.

Advent I. vasárnap: de. 8 és 10 ó. úrvacsorás istentisztelet

Kézműves délelőtt: dec. 12. szombat de. 9.30 ó.

Gyermekek karácsonya: dec. 19. szombat este 6 ó.

Karácsony előtti **bűnbánati esték**: dec. 21-23. este 6 ó.

Gyülekezeti karácsonyest: dec. 24. du. 5 ó.

Karácsony I. nap (dec.25): de. 8 és 10 ó. ünnepi istentisztelet, úrvacsora (külön-kelyhes) du. 6 ó. istentisztelet, úrvacsora

Karácsony II. nap (dec. 26): de. 10 ó. ünnepi istentisztelet, úrvacsora (külön-kelyhes)

Dec. 27. vasárnap: de. 10 ó. istentisztelet

Óév utolsó alkalma: dec. 31. du. 6 ó.

Újévi istentisztelet: jan. 1. de. 10 ó.

"Az Ige testté lett, közöttünk lakott, és láttuk az ő dicsőségét, mint az Atya egyszülöttjének dicsőségét, telve kegyelemmel és igazsággal."

(Jn. 1,14)

Az első kapavágás ünnepe

*"Ha az Úr nem építi a házat, hiába fáradoznak annak építői."
(Zsolt. 127,1)*

Ma reggel itt a gimnázium udvarán tartjuk hétkezdő áhítatunkat, mert azt látjuk, hogy ezt a házat az Úr is építi. Valóra válhat, amit elképzelni is alig tudtunk, hogy tornacsarnokot építhetünk, és ezzel elkészül, teljessé válik iskolánk. Most az "Első Kapavágás" ünnepével megkezdődik a tíz hónapon át tartó építkezés, amit az EU pályázaton elnyert 250 millió Ft-os támogatása tett lehetővé.

Ezt a máit azonban sok más "első kapavágás" előzte meg, amik mind előkészítették és lehetővé tették a mostanit. Hadd említsem először azt, amit jó hatvan éve tettek hívő szüleitek és nagyszüleitek itt a Dunakanyarban. Pedig akkoriban nem úgy látszott, hogy érdemes, hiszen egy vesztés háború után évtizedekre megszállott ország voltunk - de ők kimondták hitben az igent, és Isten évtizedek múlva mutatta meg áldásával, hogy jó úton jártak. Megtért parasztemberek azt mondták, nem szabad még egyszer megtörténnie annak az értelmetlen öldöklésnek és borzalomnak, amit a háború jelentett - ne úgy nőjenek fel gyermekeink és unokáink, mint mi, hogy káromkodni megtanultunk, de imádkozni nem. És holdanként összeadták Tahiban a területet egy keresztyén ifjúsági táborozó és konferencia-telepre. Aki tudja, mint jelent a parasztembernek a föld, a családi örökség, az érti, milyen nagy dolog volt ez akkor. Vannak az itt álló diákok között, akik nagyszülei az adományozók közé tartoztak. És voltak akkor fiatal hívő, szolgáló emberek, az én édesapám is köztük volt, akik kapát és ásót vettek és fákat ültettek - ma is ott van a harminc méteres jegenyék sora a bevezető az út mentén, láthatatók a gólyatábor idején. Hirdeti, hogy először hitben kell kimondani az igent nekünk, embereknek, és Isten azután adja majd áldását erőfeszítéseinkre, néha csak évtizedek múltán.

A másik emlék, amit felidézek, 1992-ből való. Sokan jöttek vasárnap gyermek-istentiszteletre, nem fértünk a szentendrei református templom egyetlen gyülekezeti termében. Pénzünk nem volt, hitből mégis hozzáfogtunk. Gondnok úr, aki itt áll mellettem, bérelt egy légalapácsot, és hozzáfogott egy nap a munkához - életében akkor fogott először kezébe ilyen szerszámot. Délután még jöttek ketten-hárman, estére pedig voltunk már vagy tizen-tizenen és csináltuk. Ma ott áll a templom udvarában a kápolna és az új ifjúsági terem, meg a többi helyiség, és úgy használjuk őket, mintha mindig is ott lettek volna. Hitben kellett először kimondani az igent, aztán jött az áldás. Mert az Úr is építette a házat. És most itt van ez a tornacsarnok-építés. Nyolcan-tizen is dolgoztunk a pályázat elkészítésén, amit be kellett adni. Kétszázötven oldal lett, és ma minden oldala egy millió forintot ér, hiszen éppen 250 milliót nyertünk vele. De előbb meg kellett írni azt a kétszázötven oldalt, sok-sok erőfeszítést beletéve, olykor éjszakákban is dolgozva, mert nappal végezte mindenki a rendes munkáját - és ma, íme, megtehetjük az első kapavágást.

Épül a tornaterem !

Az első kapavágás...

Épülnek az árkádos folyosó oszlopai

Az eklézsia humorából

Dobos Károlyt sokan ismerték szerte az országban. A mi gyülekezetünkben is szolgált nyugdíjas lelkes korában meghívottként, mint a Lepramisszió vezetője. Magas kort ért meg, példa-szerűen munkás és szorgalmas élete után százhat éves korában halt meg. Fia mesélte a következőt, ami akkor történt, amikor Károly bácsi már 98 éves volt.

Megbeszélte időre fiához volt hivatalos, aki azonban fél órát késett. Amikor végre megjött, már hiba kereste apját, nem találta őt a kulcsra zárt utcai kapu előtt. Bement hát a házába, és tette a tennivalóit. Egy idő után kiment az udvarra is, ahol a fólíásátorban mozgást látott. Dorongot ragadott, hogy elzavarja a tolvajt, de legnagyobb meglepetésére apját találta ott, aki ezt mondta neki: - Fiam, nem jöttél haza a megbeszélte időre, én meg a kapu előtt hiába rostokoltam. Hogy ne teljen az idő hiába, bemásztam a kerítésen és most kapálom a növényeidet.

"Őszi muzsika..."

Ez év november 13-án, pénteken délután 17 órai kezdettel tartottuk meg, immár hetedik alkalommal, gimnáziumunk legnagyobb terme, az Áprily terem, névadójának 122. születésnapja alkalmából az Áprily Lajos estet.

Mindenkit arra kértünk, hogy a csendes versmondó délutánra, hozzon magával egy gyümölcsöt és egy szál gyertyát. S ha teheti, Áprily szöveget - amit majd elmond vagy felolvás - illetve zenét (saját előadásban vagy akár hangfelvételen). Az estet mostani diákok, vendiákok és tanárok tisztelték meg.

A kezdő áhítat bensőséges hangulatát a csészényi gyümölcs-tea őszi aranyárja lengte körül. S a közös tálba tett egy-egy őszi muzsikáló gyümölcs mellett meggyújtott egy-egy szál gyertya fénye világította meg az emlékezet verseit és énekét s a versmondókat, az énekest s a többi résztvevőt.

Őszi muzsikáló gyümölcs a tálban

Ajándékként kaptuk ezt a délutánt mindnyájan. Amelynek tárgyasult mibenlétét Áprily Lajos sétabotja koppantotta az asztalon: egy délutánra az Áprily völgyből az Áprily terembe vándorolt az a turistabot, amellyel valamikor a hatvanas években fényképezték a visegrádi várdombon a költőt.

"Most már a barna, dérütötte rónán
mulandóságról mond mesét a csend.
Most már szobádba halkan elvonulhatsz
s hallgathatod az álmodó Chopint.

Most már a kályhat űz víg ritmusára
merenghetsz szálló életed dalán,
míg bús ködökből búcsút int az erdő,
mint egy vöröshajú tündérleány."

A csendes megemlékezés krónikásaként, Áprily soraihoz csupán egy köszönömöt fűzök. Köszönöm azoknak, akik itt voltak emlékezni.

S maradunk annak ígéretével, hogy jövőre is találkozunk ugyanakkor, ugyanitt.

Szentendre, 2009. november 14.

Kiss Székely Zoltán

"Az Ige volt az igazi világosság, amely megvilágosít minden embert: ő jött el a világba. A világban volt, és a világ általa lett, de a világ nem ismerte meg őt: saját világába jött, és az övéi nem fogadták be őt."

140 év fénye

Tentamen versenyünk gálaműsorát 2009. november 20-án, du. 15,30 órai kezdettel tartottuk iskolánk Bolyaiak termében. Ebben az esztendőben a Magyar Tudomány Napja mellett kiemelten a 140 éves Természettudományi Közlönyre is megemlékezve.

Az áhítattal kezdődő gála a Benkő József terem névadójával folytatódott. Az egykori középajtai református lelkészről elnevezett termünkben emlékeztünk meg a polihisztor tudós történész, nyelvújító, botanikusról. Majd a "10 év a 140-ből" nevet viselő kamarakiállítás tisztelegünk a világ első(!) magasszintű tudománynépszerűsítő lapja, mai nevén a Természet Világa, előtt. Tíz esztendősk iskolánk diákjainak tíz nyertes munkája látott nyomdafestéket e lapban. Körítésként bemutattuk a havilap 1905-től kezdődően birtokunkban lévő évfolyamait. Megemlékeztünk a lap egykori főszerkesztőjéről, a chemoton-elmélet megalkotójáról, Gánti Tiborról is.

"Az igazi tudomány nemzetközi. A nyelv azonban, amelyen a tudományokat művelik - az nemzetekhez kötődik." 1990-es rádióriportban elhangzott üzenete ma is megszívlelendő.

A gála második része a Bolyaiak termében Az Aranysockszög természettudományos ösztöndíj meghirdetésével kezdődött. Ezt követte a legjobb dolgozatok bemutatása:

Pécsi Ágnes (11. b osztály) matematikai
Puskás Áron (5. osztály) történelmi
Belloni Tamara (11. a osztály) etnobotanikai
Elter István (11. b osztály) szívsebészet témájú előadásait három vendiák tudományos előadása rangosította:
Kocsis Réka nyelvészeti
Kevevári Péter közgazdaságtani
Kriván Andrea Gyopárka növénytantársulástani dolgozata

Az estét, meghívott előadóként a fizikus tudománytörténész Oláh Anna előadása zárta. Az előadó munkásságának eredménye, hogy Bolyai János Appendixe ez évtől, harmadik magyarként, az UNESCO Szellemi Világörökség része.

A verseny "Benjaminja": Puskás Áron 5.a

Zárásként a Szentendrei Református Gimnáziumért és Kollégiumért Egyesület okleveleinek kiosztása után került sor az eredményhirdetésre.

Szentendre, 2009. november 21.

Kiss Székely Zoltán

Új igazgató a Szentendrei Református Gimnázium élén

Földi János folytatja a tíz éve megkezdett munkát

A korábbi intézményvezető, **dr. P.Tóth Béláné** nyugdíjba vonulását követően az idei tanévtől **Földi Jánost** nevezték ki a Szentendrei Református Gimnázium élére.

- Ön alapító tanárként, illetve igazgatóhelyettesként is aktívan részt vett a Gimnázium életében. Kinevezett igazgatóként tervez-e változásokat az iskola vezetésében?

- Az elődöm, akivel tíz évig dolgoztunk együtt, mind működésében, mind technikai-, illetve tanári oldalról kimagaslóan felépített intézményt hozott létre, amit évek óta a háromszoros túljelentkezés igazol. Én elsősorban ezt a jól kiépített rendszert szeretném megtartani, és továbbfejleszteni a kor és az oktatási módszerek változásának figyelembe vételével, a tanári kar folyamatos szakmai megújítása mellett. Ehhez nyújtanak segítséget továbbra is a különböző pályázatok. A vezetést tekintve inkább annak szerkezetében lett kisebb változás: a korábbi egy helyett két igazgatóhelyettes, Kun Csabáné Kovalik Judit és Dr. Szabóné Kuzma Márta segítik a munkát. A gimnázium életében eddig is nagyon fontos szerepet játszottak a szülők, akik igazi partnerekként, aktívan részt vettek az iskolai nevelőmunkában. Rájuk továbbra is szeretettel számítnak.

- Említette a pályázatokat, amelyekből az utóbbi időszakban többet is elnyert a Gimnázium. Ezek a "beruházások" hogyan jelennek meg a tanmenetben?

- A digitális tudás mindennapi gyakorlattá válása érdekében egyrészt sikerült minden osztályt interaktív táblával felszerelni, ami országos szinten is kiemelkedő eredmény. Másrészt két uniós projektnek köszönhetően vásároltunk 33 db tanulói netbook-ot is, amit szeretnénk továbbiakkal bővíteni. A diák-laptopok valóban új alternatívát jelentenek a tanulásban és tanításban egyaránt: a tanórákon megjelenhetnek a speciális digitális tananyagok, és megvalósulhat a világháló használatának integrálása is. Az elérhetővé vált hatalmas tudásanyagnak köszönhetően ma a tanár már nem egyedüli forrása a tudománynak, inkább facilitátor szerepet tölt be, azaz irányítja, segíti a tanulási folyamatot. Ezért a pedagógusok továbbképzéséhez is pályázunk, de az új módszerek alkalmazása eddig sem volt idegen az iskolától.

Továbbra is nyitottak vagyunk az újszerű, jó eredményeket mutató oktatási módszerekre. Egyes évfolyamokon például megkezdtük a tantárgytömbösített oktatás bevezetését: az egyébként alacsony óraszámú tárgyakat összevonva, egy blokkban, epochális oktatás keretében tanítjuk. Vagyis egy-egy tantárgyat két hónapig heti 5 órában oktatunk, amíg a másik két tantárgy tanítása szünetel.

A tanmenetet pedig egyes témák - például a "Honfoglalás" - köré igazítjuk, amihez a többi tárgy és a tanári munka is összehangoltan kapcsolódik. Így a diákok sokkal mélyebben és intenzívebben sajátítják el az adott tananyagot. De tantárgyi bontás nélkül, egy-egy korszakot feldolgozva zajlik a műveltségi tárgyak oktatása is. A nyelvtanítás terén pedig folytatjuk a szintén egy adott témát feldolgozó holland-magyar diákcseré programot, és más látogatásokat és diákcseréket is a Comenius-program keretén belül.

Egy nagyberuházás szintén pályázathoz kapcsolódik: gőzerővel zajlik a tornaterem építése. A munkák jó tempóban, határidő szerint haladnak, így minden remény szerint július végére elkészülhet a tornacsarnok. Fantasztikus élmény látni, ahogy az épület szinte kinő a földből. Sokak áldozatos munkája eredményeképpen, a szívvel-odaadással-hittel és most már betonnal is elvégzett alapozás után lassan láthatóvá válik, amit megálmodtunk.

Kolos Emőke

(A Szentendre és Vidéke című lap nyomán)

REFORMÁTUS KÉPESLAPOK NAGYMAGYARORSZÁGON ANNO

CSENGŐ-TSCHÖRNER ANDRÁS

A könyv közel 1100 képeslapot tartalmaz kb.800 helységből, mely református létesítményeket ábrázol - templom, iskola, parókia, stb.- a képek mellett rövid ismertetéssel, a Kárpát-medencei Református Egyház Generális Konventje kiadásában.

Korlátozott példányban ez év május 22-én jelent meg Debrecenben az Alkotmányozó Zsinat tiszteletére. Jelenleg is folyamatosan nyomják a könyvet a kolozsvári Misztótfalusi Nyomdában.

"A képeslapok többsége nemcsak a református közvélemény számára ismeretlen, hanem az esetek egy részében valószínűleg az illető gyülekezetek előtt is, nem szólva a szélesebb érdeklődő közönségről. Ugyanez mondható el az aprónyomtatványokról: számos érdekesség közül hadd emeljek ki csupán egyet, a reformáció jubileumára kiadott, csaknem elfeledett levélzáró bélyegsorozatot" - így méltatta dr.Kósa László professzor a kiadványt.

(folytatás az 1. oldalról)

Fontos tudni, hogy ennek jegyében nem értett egyet a fogyasztásra, például élelmiszerfogyasztásra adott hitelek után szedett kamatokkal sem, mert az ilyen hitellel nem fog nyerni a kölcsönt felvevő ember semmit, sőt, inkább az elnyomorodásához vezet.

Ugyanakkor kiállt az egyház és az állam szétválasztása mellett, amennyiben a városi magisztrátus tagjainak le kellett tenniük nyakukból a rangjukat jelentő, megkülönböztető ezüst nyakláncokat, amikor a presbitérium gyűlésén megjelentek.

Egyetértett azzal az ókori tanítással, hogy nem kell eltérni a világi felsőbbség bármilyen önkényeskedését. A középkori egyház ugyanis azt tanította, hogy a világi felsőbbség hatalma minden körülmények között Istentől való, azt mindenkor alázattal el kell fogadni. Kálvin szerint viszont a népének rosszat akaró zsarnokot nem szabad eltérni, annak ellene kell állni és hatalmától meg kell fosztani.

Kálvin tanításának lényege azonban nem a közéletre, hanem Isten szuverenitására vonatkozik. Innen ered az eleve elrendelésről szóló, sokszor félremagyarázott tanítása is, amely szerint - helyesen értve azt - Isten akarata mindig fontosabb és feljebbvaló még a legjobb és leghelyesebb emberi döntéseknél is. Tanításának középpontjában a Szentírásra alapuló Krisztus-követés, és az ebből fakadó, ige szerint fegyelmezett keresztyén életmód áll.

Kálvin végtelenül egyszerű, szinte önsanyargatóan aszkétikus életmódja többféle betegséghez, többek között veseelégtelenséghez vezetett, amit életrajz-írói kevés alváásra, a hiányos táplálkozásra és az elégtelen folyadékfogyasztásra vezetnek vissza. Egy esztendő nagyon legyengült állapota után 1564-ben, ötvenöt éves korában halt meg. Hatalmas latin nyelvű életművet hagyott maga után, aminek lényege az Istenhez térés sürgetése, Isten dicsőségének és szuverenitásának elismerése.

Akkor vagyunk méltók nagy reformátorunk igaz életéhez, ha mi is arra törekszünk, hogy életünket a kegyelem szüntelenül megújíthassa, az ige pedig útmutatásával Jézus követésére vezethesse.

2009.november 15.

dr. P. Tóth Béla lp.

Istentiszteleti és egyéb alkalmaink

Gyülekezeti istentisztelet: vasárnap de. 8 és 10 órákor

Gyermek-istentisztelet (és megőrzés 3 éves kortól):

vasárnap de. 10 órákor

Bibliaóra: szerda de. 9 ó. (nyugdíjasok) és csütörtök este 1/2 7 ó.

Asszonykör: hó első péntek du. 5 órákor

Baba-mama kör: kéthetente, hó 1. és 3. péntek de. 9-11 órákor

Középközpontú bibliaóra: pénteken du. 6 órákor

Felnőtt konfirmációi óra: megbeszélés szerint

Konfirmációi óra II. éveseknek: kedd du. 3 órákor

I. éveseknek: kedd du. 4. órákor

Énekkari próba: vasárnap de. 9 órákor

Ref. gimnazisták áhítata: hétfőn reggel 8 és 9 órákor

a templomban

Úrvacsorai bűnbánati alkalmak: karácsony és húsvét egész

héten, többi ünnepek előtt szerdától péntekig este 7 órákor,

karácsony előtt 6 órákor

Adventi hangversenyek: a négy adventi vasárnapon

de. 10 ó. istentiszteletben

Hittanórák: központi iskolák 3-5.oszt.: csütörtök 3 órákor,

1-2.oszt.: csüt. 4 órákor

Barcsay Iskolában: szerda du. 1 órákor

Izbégyi Iskolában: szerdán du. 3/4 4 órákor 3-5. oszt.

szerdán du. 1/4 5 órákor 1-2 oszt.

Minden hónap utolsó vasárnapján fél 12-kor ref. istentisztelet van a **piilisszentlászlói** rk. kápolnában

Kálvin-émléknapi gyülekezetünkben

Az 1509-ben - tehát idén fél évezrede - született Kálvin Jánosra emlékezett gyülekezetünk november 15-én, vasárnap.

Nagy reformátorunk genfi liturgiájának megfelelően elénekeltük a Tízparancsolatot (473.dicséret),bűnvallással és bűnbocsánat következett a genfi hagyományokat követve. Az igehirdetés Kálvin János egyik prédikációjának részlete volt, mégpedig a szív tisztaságáról és őszinteségéről a Máté ev. 5. fejezetének 8. verse alapján. Idézzünk most egy mondatot ebből: *"Isten lesz örökségünk, ha nem leszünk rabjai a földi javakkal való hamis sáfáradásnak, ha nem engedjük, hogy lelkünket a gonosz a maga hálójába kerítse, ha nem támogatunk romboló erőket, sem pedig a saját hasznunkat nem helyezzük előtérbe, s ha mindezekből megtérünk."*

Az ige hirdetését követően vetítéssel egybekötött előadást hallhattunk Kálvin János életéről és munkásságáról (ld.: lapunk 1 oldalán) melynek végén reformátorunk végrendeletéből is hallhattunk egy részletet. Kálvin-émléknapi megkoronázásaként, Millisits Máté művészettörténész és múzeológus kiállítási anyagát tekinthettük meg. A kiállított anyag a "Kálvin János 500 éve" címet viselő debreceni kiállításnak volt korábban része.

Millisits Máté bemutatja a Kálvin-kiállítást

A Magyarországi Református Egyház Zsinata 2006-ban hozott határozatával a 2009-2014. éveket Kálvin János Emlékeveknek nyilvánította és az ezen időszak alatti aktívabb kutatás előkészítésére létrehozta a Kálvin János Emlékbizottságot. Ez a Bizottság a fenn nevezett kiállítás létrehozásával a 21. század magyar emberéhez kívánta közelebb hozni azt az értékvilágot, amelyet a reformátor és a tanítása szerinti Krisztus-követők 500 éven keresztül adtak e világnak.

A debreceni kiállítás október 31-ig volt megtekinthető, így különösen is nagy öröm volt számunkra, hogy a kiállítási anyag részét megtekinthettük novemberben saját gyülekezeti termünkben is.

Ezúton köszönjük meg Millisits Máté munkáját Kálvin-émléknapi színvonalának emelésében!

Németh Ildikó bl.

"A nép, amely sötétségben jár, nagy világosságot lát, a halál árnyékának földjén lakókra világosság ragyog."

(Ézs. 9, 1)

Az én karácsonyaim

Ahhoz a korosztályhoz tartozom, akik iskoláikat az 50-es és 60-as években végezték. Akkoriban azokra a szülőkre, akik hittan oktatást kértek gyermekeik számára, legalábbis szemrehányó pillantások és hegyes megjegyzések vártak az iskolavezetés részéről, vagy - ami még rosszabb volt - szankciók a munkahelyeken. A mi családjunk - az igazgató úr legnagyobb bosszúságára - állandóan rontotta az iskola statisztikáját, mert lelkész édesapám maga ballagott fel minden szeptemberben beírni a lányait a következő tanév hittan óráira. Ha azokra az időkre visszagondolok, máig érzem, hogy a teremben hideg van (a kedvünkért nem hagyták égve a fűtést az esti órákban) és sötét (nem is világították ki a lépcsőházat). Hosszú úton kell oda-vissza gyalogolnunk (mert összevonták a kerület összes "klerikális beütésű" gyermekét egy távoli iskolában). Ilyen körülmények között érthető volt, hogy decemberben az iskolában "Fenyőünnepre" készültünk, a felállított fát a Télapó hozta és az ajándékokat mindenféle telet dicséző ének és vers elhangzása után kereshettük meg a fa alatt. A "téli" szünet (mert szigorúan így hívták, ezzel is kerülve a karácsony szót) kitörése után már alig vártuk, hogy hazaérjünk és elkezdhesünk igazán ünnepelni!

December 24-én este Édesapánk a gyertyafényes karácsonyfa mellett felolvasta a Bibliából a Krisztus születéséről szóló történetet, együtt imádkoztunk és énekeltek a karácsonyi énekeket. Másnap elmentünk a templomba, ahol kisebb korunkban csak néztük, hogyan vesznek úrvacsorát a nagyok, majd a konfirmáció után mi magunk is az Úrasztalához járulhattunk a többiekkel.

Gyönyörű karácsonyaim voltak! Örökké hálás leszek a szüleimnek, hogy azokban a rettenetes, félelemmel terhes időkben is biztosították ezt számunkra! Aztán elérkezett a téli szünet utolsó napja, másnap menni kellett újból az iskolába és a szüleink szigorúan meghagyták nekünk, hogy "aztán az iskolában erről egy szót se szóljatok!" A tanító néni kérdésére, hogy mi volt a szünetben, nagy hallgatás után csak néhány bátortalan "voltunk a nagymamánál és korcsolyázni is" tudósítás hangzott el. Akkor azt hittem, hogy csak nekem van titkom, azóta kiderült az osztálytalálkozón, hogy mások is hasonló szülői intelmekkel indultak el hazulról. Sokan voltunk, de féltünk és hallgattunk, így nem tudtunk egymásról.

Aztán elérkezett életemben az idő, amikor nekem is gyerekeim lettek. A 70-es évek végén születtek sorban és a 80-as években jártak iskolába. Őket is lelkész édesapjuk íratta be az iskola által megadott egyetlen nap egyetlen órájában a továbbra is délután tartott hittan órákra. A helyzet kicsit javult addigra: a terem már fűtötték és világítás is volt, de a hittan óra kedvéért sok áldozatot kellett hozni, mert mindig éppen akkor lehetett volna valami érdekes programot csinálni az osztállyal... Már lehetett hittan táborba és kirándulásokra menni, de csak fél-hivatalosan, mintha egy baráti találkozón vettek volna részt. Legtöbbször már az első napon feltűnt a környéken egy felnőtt, akiről látszott, hogy majd jelentést küld a megfelelő helyre a megfelelő személynek arról a "veszélyes" eseményről... Az iskolában már ki lehetett ejteni a Karácsony szót, sőt egyszer még a betlehemezés, mint régi népszokás is előkerült egy hagyományörzéssel foglalkozó lelkes tanárnő tarsolyából. Fiaink ugyanolyan lelkesedéssel érkeztek haza a szünet előtti utolsó tanítási nap végén, mint mi annakidején, de ők már rohantak a gyülekezeti terembe és készülhettek a vasárnapi iskolás csoportjukkal a karácsonyi történet előadására. Én lelkesen alakítottam esténként egyre növekvő termetűkre az angyal, pásztor, fogadós vagy József jelmezeket.

A templom a kijelölt estén megtelt izguló gyerekekkel és büszke szülőkkel. Én is ott drukoltam valamelyik padban és hálákat adtam közben a Teremtőnek, hogy a gyermekeim már szabadabb körülmények között ünnepelhetik a Fiú születését. A szünet végén sem kellett aggódnia visszaengedni őket az iskolába, nem kellett rettegni, hogy mi lesz, ha a fiúk véletlenül elkottyantják az otthoni karácsonyfa alatti Biblia-olvasást, éneklést és imádkozást valaki előtt. De azért a szorongás még benne volt a levegőben.

Gyermek-karácsony templomunkban a 80-as években

Hosszú pedagógus életem utolsó szakaszában megadott aztán az is, hogy az újraindult Szentendrei Református Gimnáziumban több száz gyermek karácsonyáért lettem felelős. Az elsőre 1999-ben került sor, ahol a tanárokkal, munkatársakkal és diákokkal együtt összesen 80-an voltunk. Elhatároztuk, hogy a készülődést már adventben megkezdjük, mégpedig minden hétfőn a nagyszünetben összegyűlve gyertyát gyűjtünk, és karácsonyi dicséreteket éneklünk. Ennek az eseménynek volt egy olyan - csak a felnőttek által felfogható - jelentősége is, hogy mindezt éppen az egykori rendőrségi épületben tehetjük meg... A Krisztus születéséről szóló ének éppen az egykori, ablak nélküli vállaltó szobákban átalakított helyiségekben csendült fel! Az épület túlsó oldalán még a Tűzoltóság működött, és az akkor még gyenge lábakon álló, de napról-napra egyre barátságosabbá váló kapcsolatunk útját nagyban egyengette ez az első Advent is.

A karácsony-váró hagyományok sora az iskolában évről-évre bővült. Az aulában nagy karácsonyfát állítottunk, amelyre minden osztály saját készítésű díszeket hozhatott. Ajándékkészítő délután szerveztünk, ahol ügyes kezű szülők vezetésével mindenki barkácsolhatott a szüleinek, testvéreinek, rokonainak, barátainak valamit.

Szentendrei fiatalok a Leányfalui Szeretetotthonban

Betlehemes játékot tanultunk be és elvittük a leányfalui Református Szeretetotthon idős lakóinak, hogy ők is részesüljenek egy délutánra a fiatalok üdítő látványában. Házi süteményt vittünk óriási ládákban, amit otthon süttöttünk és dobozonként hordtunk össze. Ajándékot gyűjtöttünk a szentendrei sérült gyerekeknek, mindegyiknek névre szólóan egy "cipős-doboznyit" és megrendülten néztük az örömeiket, amikor átvették.

Ennyit fordult a világ 60 év alatt. Karácsonykor a Fiú születését ünnepeljük. Annak a Fiúnak születését, akinek volt, van és lesz hatalma arra, hogy néha akkorát fordítson a világon, amekkorát mi emberek el sem tudunk képzelni.

Dr. P. Tóth Béláné

Tahitótfalu "polihisztora"

Beszélgetés Bor Zoltánnal, Tahitótfalu gyülekezetének kántorával, aki a *Szimbólumok és ajándékok* című könyv társszerzője

- Kósa Klára nemes egyszerűséggel úgy mutatta be önt nekem, hogy Tahitótfalu polihisztora. Manapság ritkán találkozni sokoldalúan képzett emberekkel...

- Polihisztornak biztosan nem érzem magam. Volt egy kedves ismerősöm, aki több egyetemet elvégzett, s inkább letagadta tudását, mondván, hogy úgysem hinnék el... Inkább csak azt az egy képesítését ismerte be, amire éppen szükség volt. Az viszont igaz, hogy ugyanolyan tótfalusi, vagyis ugyanolyan szigetlakó vagyok, mint Klára. Családjaink itt éltek több generáció óta. A miénk református család, amelyben mindig a katolikusok adtak reverzálist. A rokonságban számos egyházi előljáró is akadt. Nagymamám az itt jól ismert Liptai-családból származott, akik kurátorok is voltak egy időben Tótfaluban, a Református Gyülekezetben. Tizenéves koromban Fónagy Zoltán szolgált itt esperesként. Zeneszerető gyermekként az ő unszolására kezdtem el kántorképzőbe járni. És nem végzetem ugyan el az iskolát, de 14 éves koromtól én vagyok itt az egyik kántor. Ezt csak a helyiek tudják, mert nem látszik, hogy ki orgonál - neveti el magát Zoltán. Sokan keresnek meg, amikor esküvő van a faluban és meg kell szólaljon az orgona.

- Elkezdtük földolgozni a kétszáz éves templom orgonájának kalandos történetét. A mostani hangszer alaporgonája a második világháború idején a lebombázott svéd királyi nagykövetségről került ide, s egy amerikai vursli mahagóni szálladójával dolgozták össze. '53-ban egy Marczell Endre nevezetű ember vásárolta meg, akinek barátjánál nagymamám egy gyakorló harmóniumot vásárolt nekem, és olyan alkatrészeket láttunk nála, amelyek a mi orgonánkhöz illettek. Kiderült, hogy az alkatrészeket barátja, Marczell Endre vásárolta. Jó, de az orgona meg nálunk van, Tahitótfaluban! Így sietett a véletlen segítségünkre - mármint ha vannak véletlenek... Aztán '94-ben újjáépítették az orgonát, amin én azóta is műkedvelőként játszom. Ez nem tanult szakmám, de örömmel szolgállok játékkal az istentiszteleten.

- Mielőtt megkérdezném, hogy mi a tanult szakmája, mondjuk el, hogy Kósa Klára keramikussal közös könyvükhöz ön készítette a fényképeket, tehát fotózik is.

- Üzemgazdászként végeztem a Közgazdaságtudományi Egyetemen, de igazából nyelvtanár akartam lenni. Szentendrére jártam a Móricz Gimnáziumba. Az érettségi utáni évben németből és angolból is lettem a felsőfokú nyelvvizsgát, mégsem vettem föl. Eldől tehát, hogy bölcsész nem leszek, maradt a közgazdaságtan. A diploma megszerzése után a könyvvizsgálói tanfolyamot is elvégeztem, s ezt gyakorlom már több, mint tíz éve.

- Nagy szerelmem, a fotózás gyerekkoromban kezdődött, amikor filmes táborba jártam, ahol a dokumentumfilm-készítés alapjait neves szakemberek oktatták. Közülük is kiemelkedő szerepet játszott Raffay Anna, akinek hatalmas néprajzi film- és fotógyűjteményéből válogattak a Néprajzi Múzeum számára, amikor az első "Eperfesztiválhoz" kapcsolódó kiállítást rendezték, s aki -

érdekes módon - mindig abban a házban szállt meg, amikor Tahiban gyűjtött, ahol ma Klárikáék laknak. Harminc év elteltével derült ki ez a kapcsolat!

- Mindig fotóztam, de a filmezés kimaradt életemből, egészen addig, amíg a lányaim meg nem születtek, s dokumentálni nem kezdtem életük apró mozzanatait. A szerkesztés és a dokumentálás elveinek ismerete nagy segítséget jelentett ebben a munkában, amelynek eredményétők nagyon szeretik nézegetni - másoknak bizonyára unalmasak lennének. Nagy segítséget jelentett a könyv képeinek szerkesztésében is. A fotózás szeretete akkora szenvedéllyé vált, hogy még digitális műtermi fotós végzettséget is szereztem. És mert tíz éve nagy rajongói vagyunk Klára unokahúgával, Judittal közös munkáinak, ennyi év alatt könyvvé érett a gondolat, hogy Klára keresztény és zsidó szimbólumokról tartott előadásából és a munkáikról készített fotókból állítsunk össze egy albumot.

- Merthogy ezek a kerámiák nemcsak gazdagon díszítettek, de érdekes szimbólum-rendszert is közvetítenek...

- Az a lényege kerámiáinknak, hogy közvetítsenek egy kort, a reneszánsz korát. S azzal, hogy kinek milyen mintájút, formájút ajándékoznak, ezzel üzeni is tudunk egymásnak. Például manapság is nagyon jó kívánság, ha valakinek pikkelyes mintázatú kerámiát küldünk, amelyet a váza nyakán lát. A halpikkely ugyanis a pénz, a gazdagság jele. Legyen a megajándékozottnak sok pénze, gazdagsága, amit jóra fordíthat! Vagy látja a tál szélén a hosszúkás mintázatot? Ezzel bőséges gyermekáldást kívánunk.

- Ön sok ilyet kaphatott, ha négy leánya született!

- Kaptunk is nagyon sokat, de gyűjtöttük is. Most nyáron, amikor a fotózáshoz összegyűjtöttük, több mint kétszáznegyven Kósa-tárgyat találtunk a lakásban. Azt hiszem, a legnagyobb gyűjtők vagyunk a környéken. Tényárok, vázák, még lámpák is - Klára különböző korszakaiból.

- Olyan könyvről beszélgetünk, amelynek címében is benne van az ajándék. Közéledünk karácsonyhoz, amikor ennek - akarjuk, nem akarjuk - nagy szerepe van. Önök hogyan készülnek az ünnepre?

- Második lányom már bejelentette, hogy a fontosabb ajándékok már kiszülettek. Két lányom is a Szent András Iskolában a feleségem nővérének, Nagy Annának a szakkörébe jár, aki eredetileg a Haluska Anna névre hallgatott, feleségem pedig Haluska Marianna. Hogy a lányok mit sütöttek ki, azt persze nem tudjuk, az csak karácsony estéjén derül ki, amikor is idén 25. éve orgonálok majd. Már negyed százada ez a hagyományos "menetrend", s családtagjaim megszokták, hogy ilyenkor későn érünk haza, hiszen nekem még a kimenőt is el kell játszanom...

Jámbor

A kiadványunkban megjelenő cikkek, írások nem feltétlenül fedik mindenben a szerkesztőség véleményét, hanem elsősorban azok szerzőinek gondolatait tükrözik.

Szentendrei Református Hírlevél

Kiadja: az egyházközség - Cím: 2000 Szentendre Rákóczi út 14.
Telefon: 06 26 310-524 - Felelős kiadó: dr. P.Tóth Béla lelkipásztor
Főszerkesztő: Jámborné Benkei Ildikó (E-mail: jambor@limar.hu)
Olvasószerkesztő: Sikolya Zsolt gondnok, (zsolt.sikolya@dunakanyar.net)
Tördelő: Fazekas Andrea Nyomtatás: Kádár Péter www.digitalisnyomda.net